

การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย

Development of the Chinese School Management Model on the High Mountain Area in Chiang Rai Province

Wen Zhang¹ ศักดิ์ชัย นิรุญทวี² อัจฉรา วัฒนานรงค์³ ธารินทร์ รasanond⁴

Wen Zhang, Sakchai Nirunthawee, Achara Whattananarong, Tharin Rasanond

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย 2) ศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหาร 3) สร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) ผู้นำชุมชนเป็นกำลังสำคัญของทั้งประเทศชาติและชาวบ้าน มีหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือภาครัฐปกครองประเทศและเป็นหัวหน้าของชาวบ้านในการช่วยเหลือชาวบ้าน และคนจีนในพื้นที่แห่งนี้มีบทบาทอย่างมากต่อเศรษฐกิจของชุมชน อีกทั้งพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนสื่อออนไลน์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) สภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนดังกล่าว พบว่าโรงเรียนจีนในปัจจุบันได้พบอุปสรรคที่จำเป็นต้องปรับแก้ไขและพัฒนาในหลายด้าน 3) รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ตามโปรแกรมการฝึกอบรมโดยยึดหลักการบริหาร PDCA x 4M's แล้วจึงนำมาเข้าสู่การสนทนากลุ่ม เพื่อค้นหาแนวทางการเป็นไปได้อย่างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย 4) ผลประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย กลุ่มผู้ประเมินมีความเห็นต่อรูปแบบในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกข้อ

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาแบบ; โรงเรียนจีน; พื้นที่บนดอยสูง

Received: 2023-09-17 Revised: 2023-09-27 Accepted: 2023-09-29

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา Doctor of Philosophy Degree Student in Education Administration, University of Phayao. E-mail: 563203027@qq.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และประธานหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา Chairperson of Doctor of Philosophy Degree in Education Administration, University of Phayao. Email: sakchai.ni@up.ac.th

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา Lecturer of Doctor of Philosophy Degree in Education Administration, University of Phayao. Email: achara.wh@up.ac.th

⁴ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา Lecturer of Doctor of Philosophy Degree in Education Administration, University of Phayao. Email: tharin.ra@up.ac.th

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the current status of the Chinese-Thai community on the high mountain area in Chiang Rai province; 2) to study the current status and problems of the Chinese school on the high mountain area in Chiang Rai province; 3) to develop the Chinese school model on the high mountain area in Chiang Rai province; and 4) to evaluate the use of the Chinese school model on the high mountain area in Chiang Rai province. There were 119 people in the sample group. The research instrument were an interview form and questionnaire.

The research findings revealed that 1) regarding the study of the current status of the Chinese-Thai community on the high mountain area in Chiang Rai province, the community leaders had an important duty to help the government govern the country and there was the leader of the villagers for advocacy, and Chinese-Thai people in this area played a huge role in promoting the community's economy. Moreover, in the high mountain area there was no online media and modern technology. 2) The current status and problems of the Chinese school on the high mountain area were obstacles for improvement and development in many areas: personnel, curriculum, buildings and locations, etc. 3) The model of the Chinese school model on the high mountain area in Chiang Rai province based on training program was based on PDCA x 4M's management principles. Then, it was brought into the focus group method of the experts. 4) Regarding the evaluation results of the use of the Chinese school model on the high mountain area in Chiang Rai province, almost all items were at "highest" level.

Keywords: Model Development; Chinese School; High Mountain Area

หน่วยงานให้ทุน

สถาบันวิจัยไทยศึกษาแห่งมณฑลเสฉวน SPRITS202217

Funding Agencies: Sichuan Provincial Research Institute of Thai Studies SPRITS202217

บทนำ (Introduction)

โรงเรียนจีนบนดอยสูงเป็นสถานศึกษาที่ได้พัฒนาคุณภาพให้การดำเนินชีวิตให้แก่เยาวชนคนจีนรุ่นแรกที่กำลังโรงเรียนมีความยากลำบากมาก เนื่องจากในยุคแรก ๆ ที่ก่อตั้งโรงเรียนจีนไม่มีเงินลงทุนซื้อหนังสือหรือไม่มีเงินจ้างครูมาสอนหนังสือ พวกเขาจึงรวมกลุ่มและรวบรวมเงินเพื่อไปก่อสร้างโรงเรียนสอนภาษาจีน โรงเรียนจีนจึงเกิดขึ้นจากความช่วยเหลือของชาวบ้านทุกคน โรงเรียนที่สร้างขึ้นมาเป็นแบบง่าย ๆ ครูที่สอนหนังสือก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีนยูนนานที่มีความรู้เฉพาะด้านภาษาจีน ซึ่งวิชาหลักที่เปิดสอน คือ วิชาภาษาจีน ส่วนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาที่โรงเรียนสอนภาษาจีนมีทั้งคนไทยเชื้อสายจีนยูนนาน คนไทยและชาติพันธุ์อื่น อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจีนเหล่านี้สามารถทำให้ลูกหลานมีโอกาสได้รับความรู้และทักษะอันตามควรเพื่ออนาคตที่ดี ซึ่งสถานศึกษาสอนภาษาจีนในหมู่บ้านนั้นย่อมเป็นสถานศึกษาที่สร้างบุคลากร และโรงเรียน

จีนบนในดอยสูงถือได้ว่าเป็นสถานที่ที่เผยแพร่วัฒนธรรมจีนให้กับลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนยูนนาน (ZHANG WEN, 2563: 92)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะแรก ความสามัคคี กลมเกลียวกันช่วยเหลือกัน ร่วมมือกันเพื่อพุงให้มีชีวิตที่ดีกว่า มันคงกว่า มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น ดังที่ LI MAN (2564: 141) กล่าวว่า เนื่องจากพวกเขามีความขยันประกอบอาชีพ ประหยัด และอดออมจึงทำให้พวกเขามีฐานะทางการเงินและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ทั้งภายใน ภายนอกชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากที่ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการพัฒนาของสังคมบนดอย แต่ในปัจจุบันโรงเรียนจีนในชุมชนที่บริหารจัดการกันเองโดยคน โดยทุนของชุมชนที่เคยมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชน ตลอดจนมีบทบาทในการปลูกฝังความรู้และทักษะเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นคนจีนในสังคมไทย จึงลดบทบาทลงจากเดิม สถานที่ของโรงเรียนเดิมเป็นแหล่งของการศึกษาหาความรู้ หากไม่มีการแสวงหาแนวทางการพัฒนาอาจมีบทบาทเพียงเป็นสถานที่พบปะพูดคุยหรือนัดทำการบ้านของเยาวชนเท่านั้น ดังนั้น จึงทำให้โรงเรียนจีนในเขตพื้นที่บนดอยสูงของจังหวัดเชียงราย ได้พบอุปสรรคมาก จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย พบว่า โรงเรียนมีปัญหาหลายด้านที่ต้องปรับแก้ไขและพัฒนา ดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากร ครูภาษาจีนในโรงเรียนจีนที่จังหวัดเชียงรายขาดแคลนความรู้ทางวิชาชีพ และครูภาษาจีนในโรงเรียนจีนไม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในปัจจุบัน ส่วนครูภาษาจีนรุ่นใหม่จะขาดประสบการณ์ในการสอนภาษาจีน นอกจากนั้น ครูในโรงเรียนจีนมีวุฒิการศึกษาที่ไม่สูง ครูส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ข้อเท็จจริงจากการเข้าสำรวจในพื้นที่ของผู้วิจัยเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

2. ปัญหาด้านหลักสูตร หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนยังมีปัญหาในการจัดเวลาในการเรียนการสอน อีกทั้งยังโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงบางแห่งยังเรียนรู้ภาษาจีนแบบอักษรจีนตัวเต็ม (หมายถึง ตัวหนังสือจีนดั้งเดิม โดยจีนแผ่นดินใหญ่เลิกใช้ภาษาจีนตัวเต็มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950, ผู้วิจัย) ไม่ได้เรียนรู้แบบอักษรจีนตัวย่อ (หมายถึง ภาษาจีนที่เขียนง่ายขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันแผ่นดินใหญ่ของประเทศไทยจะใช้อักษรจีนตัวย่อเป็นตัวอักษรราชการ, ผู้วิจัย) (ข้อเท็จจริงจากการเข้าสำรวจในพื้นที่ของผู้วิจัยเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

3. ปัญหาด้านอาคารและสถานที่ อาคารเรียนของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายมีความเก่าแก่และเรียบง่ายมาก อาคารเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วยหน้าต่างไม้โดยไม่มีกระจก อีกทั้งผู้นำชุมชนก็ไม่ได้ให้ความสนใจกับโรงเรียนจีนอีก ทำให้โรงเรียนจีนไม่ได้มีการพัฒนาในด้านการก่อสร้างอาคารเรียน จึงทำการเรียนการสอนเกิดความยากลำบากภายใต้ปัญหาในด้านอาคารเรียน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจีนเหล่านี้จะตั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์กลาง การติดต่อประสานกับกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างล่าช้า (ข้อเท็จจริงจากการเข้าสำรวจในพื้นที่ของผู้วิจัยเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

4. ปัญหาด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน โรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายยังไม่ได้นำอุปกรณ์และสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากโรงเรียนจีนเหล่านี้อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง คมนาคมไม่สะดวก โดยไม่มีสัญญาณเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบสายและแบบไร้สาย จึงทำให้โรงเรียนจีนเหล่านี้ไม่สามารถใช้อุปกรณ์และสื่อแบบทันสมัย อีกทั้งยังโรงเรียนไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอน (ข้อเท็จจริงจากการเข้าสำรวจในพื้นที่ของผู้วิจัยเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

5. ปัญหาด้านงบประมาณ โรงเรียนจีนไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน โรงเรียนไม่มีเงินที่เพียงพอเพื่อจ่ายเงินเดือนให้กับครูและพนักงานทั่วไปของโรงเรียน จนกระทั่งทำให้โรงเรียนจีนอาจจะต้องปิดตัวลงเนื่องจากขาดสนับสนุนทางการเงิน นอกจากนี้โรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง คมนาคมไม่สะดวก อีกทั้งยังผู้นำชุมชนก็ไม่ได้ให้ความสนใจกับโรงเรียนจีนอีกด้วย ซึ่งสัมพันธ์กับที่ YANG XINXIN (2560: 275) กล่าวว่า ไว้ว่า โรงเรียนจีนบางโรงเรียนที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ไม่ได้รับการแก้ปัญหาครบถ้วน จนทำให้อาจต้องปิดตัวลงในอนาคต ซึ่งหากนักวิจัยต้องการศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับโรงเรียนจีนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปสำรวจ เพื่อให้เห็นสภาพและปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ (ข้อเท็จจริงจากการเข้าสำรวจในพื้นที่ของผู้นิพนธ์เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2565)

จากการสำรวจความเป็นจริงในพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย พบว่า โรงเรียนจีนยังมีปัญหาที่สมควรพัฒนาหลายด้าน ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้นิพนธ์จึงสนใจศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนที่เหมาะสมกับการ นำไปใช้กับโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่มีชุมชนชาวจีนอพยพมาแต่โบราณและมีกิจกรรมทางการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนสอนภาษาจีนจำนวนมากมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงให้เป็นประโยชน์ในการ พัฒนาเยาวชนบนดอยสูงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา
3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เป็นหลัก เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติ ความเป็นมาของโรงเรียนจีน และรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านอาคารและสถานที่ 4) ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน 5) ด้านงบประมาณ

1.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลและผู้ประเมิน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและ บุคลากรที่สอน

ภาษาจีน เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน และคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัด เชียงรายตาม องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูและบุคลากรที่สอนภาษาจีน และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของโรงเรียน และคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บน ดอยสูงในจังหวัดเชียงราย จำนวน 40 คน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย โดยมี ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเป็นผู้ตรวจสอบ จำนวน 9 คน

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัด เชียงราย โดย ผู้ทรงคุณวุฒิผู้บริหารและครูของโรงเรียนจีนในพื้นที่ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎี PEST (PEST หมายถึง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน มีขอบข่ายการศึกษาในระดับชุมชน เนื่องจากชุมชนที่เลือกเป็นแหล่งศึกษาเป็น ชุมชนบนดอยสูงที่อยู่ไกลจากการเมืองและเศรษฐกิจระดับชาติ ผู้คนในชุมชนรับรู้ได้เพียงสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวหรือ มีผลกระทบต่อตนเองเท่านั้น จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

วิธีการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่มีกรอบความคิดกว้าง ๆ ใน การบริหาร 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารและสถานที่ ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน และด้านงบประมาณ

2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

2.3 การสนทนากลุ่มเล็ก (Small-group discussion) ตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกับนักปราชญ์ ชาวบ้านคนไทยเชื้อสายจีน ผู้นำชุมชนคนไทยเชื้อสายจีน ครู ผู้บริหารและคนที่เกี่ยวข้องในชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะที่เรียกว่า การศึกษาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ที่ใช้กระบวนการดังต่อไปนี้ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านอาคารและ สถานที่ 4) ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน 5) ด้านงบประมาณ

วิธีการสร้างเครื่องมือประกอบด้วย 2 ประการ ดังนี้

2.4 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกที่มีกรอบความคิดกว้าง ๆ ใน การบริหาร 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารและสถานที่ ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน และด้านงบประมาณ

2.5 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้การจัดทำแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึกและการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group)จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน ที่มีคุณสมบัติตามที่ผู้วิจัยกำหนด

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำ รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายไปปฏิบัติ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์แบบเชิงลึก
- ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
- ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้รับข้อมูลจากแบบประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในด้านสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในด้านสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหาร

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม โดยยึดหลักการบริหาร PDCA x 4M's และการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามความคิดเห็นและข้อเสนอที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลความเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงรายไปปฏิบัติ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย (Research Results)

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงราย สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงราย พบว่า สรุปได้ ดังนี้

1.1 การเมืองการปกครองระดับชุมชน พบว่า การเมืองการปกครองระดับชุมชนมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านและโรงเรียนในชุมชนอย่างมาก เนื่องจากการดำเนินชีวิตของคนบดอยสูงยังมีลักษณะเป็นสังคมแบบดั้งเดิม คือ เคยอยู่กันมาอย่างไรก็ยังเป็นเช่นนั้น กิจกรรมเกือบทุกที่เกิดขึ้นล้วนมีลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยอำนาจของการปกครองรวมศูนย์อยู่ที่ผู้นำชุมชนเป็นสำคัญ

1.2 เศรษฐกิจระดับชุมชน พบว่า จากการที่ได้มีกลุ่มคนจีนที่ได้เดินทางเข้ามายังพื้นที่บดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในช่วงแรกได้เริ่มประกอบอาชีพปลูกชาและในระยะเวลาต่อมาชาวบ้านในพื้นที่ดังกล่าวได้เริ่มมีการค้าขายกับสังคมภายนอกมากขึ้น จึงทำให้ชาวบ้านแห่งนี้ได้มีวิถีชีวิตที่ดีกว่าในอดีต จึงถือได้ว่าลูกหลานของชาวจีนยูนนานกลุ่มนี้มีบทบาทอย่างมากต่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน นอกจากนี้พื้นที่แห่งนี้ยังถือเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมธรรมที่ดั่งามของคนจีนยูนนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น ในพื้นที่แห่งนี้จึงได้ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้เกิดความสนใจและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จนพื้นที่บดอยสูงดังกล่าวได้เกิดการพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับชาวบ้านในชุมชนจวบจนปัจจุบัน เมื่อคนจีนกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการค้าต่าง ๆ จึงรวมกลุ่มช่วยเหลือกันสร้างโรงเรียนจีนให้แก่ชุมชนเพื่อให้ลูกหลานมีโอกาสได้รับความรู้เพื่อมีอนาคตที่ดี ในขณะเดียวกันโรงเรียน

จีนที่ได้มีการพัฒนาที่ดีจะมีทุนการศึกษาเพื่อจ่ายค่าเล่าเรียนให้นักเรียนที่มีฐานะยากจน เพื่อให้พวกเขาได้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่ดีเหมือนคนอื่น

1.3 สังคมระดับชุมชน พบว่า สังคมคนจีนในพื้นที่ดังกล่าวเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยความสุข ชาวบ้านมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันในการสืบสานวิถีชีวิตความเป็นจีนที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนตามแบบปฏิบัติที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษของตนผ่านประเพณีสำคัญ ๆ ของจีนอย่างเช่น ตรุษจีนที่นอกจากจะเป็นการอนุรักษ์สืบต่อแล้วยังเป็นการส่งผ่านให้แก่ลูกหลานของตนทำหน้าที่ในการสืบทอดต่อไปโดยการทำให้ดูเป็นแบบอย่าง นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ช่วยให้วิถีชีวิตความเป็นจีนยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันนี้และจะสืบทอดต่อไปยังอนาคตอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าคนจีนหรือลูกหลานของคนจีนในชนบทนี้แม้จะไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศของตนเอง (ประเทศจีน) แต่พวกเขายังสามารถรักษาวัฒนธรรมตามแบบบรรพบุรุษไว้ได้อย่างเข้มแข็ง และนอกจากการสืบทอดวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิตแล้ว พวกเขายังสามารถได้สืบทอดแนวความคิด ลักษณะนิสัย และการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ยึดถือหลักคุณธรรม จริยธรรมตามแบบบรรพบุรุษของพวกเขาได้ดีอีกด้วย

1.4 เทคโนโลยีระดับชุมชน พบว่า ชุมชนดังกล่าวอยู่ห่างไกลจากตัวเมือง เป็นเขตด้อยความเจริญของประเทศ ชาวบ้านประกอบอาชีพทำไร่ทำนาและทำไร่ชา ซึ่งเป็นอาชีพแบบใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่สืบทอดกันมา และชาวบ้านพึ่งพาแรงงานตนเองอย่างเดียว โดยไม่ได้รับเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ จนทำให้ชาวบ้านคนไทยเชื้อสายจีนพื้นที่บนดอยสูงกลุ่มนี้ยังประสบกับความยากลำบาก อีกทั้งชุมชนบางแห่งยังไม่มีอินเทอร์เน็ต จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านไม่รู้จักรักกับเทคโนโลยี อย่างไรก็ตาม สภาพเทคโนโลยีระดับชุมชนไม่เพียงแต่มีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านเท่านั้น หากยังทำให้โรงเรียนจีนในชุมชนไม่ได้มีโอกาสได้ใช้เทคโนโลยีมาประกอบในการเรียนการสอน จนทำให้โรงเรียนจีนไม่มีโอกาสพัฒนาและบางแห่งอาจปิดตัวลงในอนาคตอันใกล้

2. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหาร สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านบุคลากร พบว่า 1) โรงเรียนจีนขาดแคลนครูผู้สอนทั้งที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงและไม่สูง เนื่องจากครูอาสาสมัครจากจีนมาแบบไม่แน่นอน จนทำให้โรงเรียนจีนไม่มีครูผู้สอนในบางเทอม 2) ครูผู้สอนที่เป็นคนในท้องถิ่นมีค่าจ้างที่น้อยจนไม่สามารถเลี้ยงชีพตนเอง จึงมีครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงตัดสินใจที่จะไปประกอบอาชีพเป็นล่ามแปลภาษา มัคคุเทศก์ หรือครูผู้สอนภาษาจีนในจังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรีและภูเก็ต เนื่องจากจังหวัดเหล่านี้มีนักท่องเที่ยวและผู้สนใจศึกษาภาษาจีนเป็นจำนวนมาก จนทำให้คนไทยเชื้อสายจีนกลุ่มนี้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาจีนและภาษาไทยหางานได้ง่ายและมีเงินเดือนที่สูง 3) ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ไม่สูง จนทำให้ครูผู้สอนขาดความรู้ความสามารถในการนำเทคนิคที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน 4) ครูผู้สอนเป็นจำนวนมากไม่มีความรู้ ความเข้าใจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมจีน เนื่องจากพวกเขาเกิดในประเทศไทย และไม่มีโอกาสไปศึกษาหรืออบรมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมจีนภายในประเทศจีน 5) ครูผู้สอนส่วนมากไม่มีโอกาสที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมเฉพาะด้านเพื่อพัฒนาการสอนภาษาจีนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งครูผู้สอนได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนของโรงเรียนอื่นน้อยมาก 6) ครูผู้สอนมีกลวิธีการสอนแบบตายตัว คือ สอนตามหนังสือเรียนอย่างเดียว โดยไม่มีกลวิธีการสอนที่หลากหลาย และครูผู้สอนมีการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นที่ใช้ในการสอนของแต่ละวันตามหนังสือเรียนเช่นกัน ไม่ได้มีการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นที่ใช้

ในการสอนอย่างชัดเจนตามโลกแห่งนวัตกรรม (World of Innovations) ที่ต้องการ 7) ครูผู้สอนรุ่นใหม่จะขาดประสบการณ์ในการสอนภาษาจีน 8) ผู้อำนวยการโรงเรียนบางคนไม่มีความสามารถในการบริหารการทำงานทั่วไปของโรงเรียน รวมทั้งด้านการเงิน บุคลากรและหลักสูตร เป็นต้น

2.2 ด้านหลักสูตร พบว่า 1) โรงเรียนจีนเริ่มสอนตั้งแต่เวลา 16.00 น. ถึง 19.00 น. ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ นอกจากนี้บางแห่งมีการเรียนการสอนตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 12.00 น. ในวันเสาร์ จึงสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนการสอนของโรงเรียนยังมีปัญหาในการจัดเวลาเรียน เนื่องจากช่วงเวลานี้ควรเป็นเวลาพักผ่อนของนักเรียน 2) โรงเรียนจีนจัดการเรียนการสอนอย่างอิสระ โดยไม่มีแผนการเรียนการสอนที่ชัดเจน และโรงเรียนไม่ได้มีการตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นมีความสอดคล้องกับบริบทสังคม (พื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย) หรือไม่ อีกทั้งโรงเรียนจีนก็ไม่ได้จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับการสร้างบุคลากรที่สังคมไทยต้องการ สอนเน้นให้มีทักษะในการใช้ภาษาจีนอย่างเดียว 3) โรงเรียนจีนไม่มีหน่วยงานตรวจพิจารณาคุณภาพหลักสูตรและไม่มีการประชุมหลักสูตรด้วย 4) หนังสือเรียนที่ใช้ในโรงเรียนที่ได้ส่งมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นหลัก หนังสือเหล่านี้จึงไม่ได้มีข้อมูลใดที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศไทย อีกทั้งยังมีโรงเรียนจีนบางแห่งในพื้นที่บนดอยสูงบางแห่งยังเรียนรู้ภาษาจีนแบบอักษรจีนตัวเต็ม (หมายถึง ตัวหนังสือจีนดั้งเดิม โดยจีนแผ่นดินใหญ่เลิกใช้ภาษาจีนตัวเต็มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950) ไม่ได้เรียนรู้แบบอักษรจีนตัวย่อ (หมายถึง ภาษาจีนที่เขียนง่ายขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันแผ่นดินใหญ่ของประเทศจีนจะใช้อักษรจีนตัวย่อเป็นตัวอักษรราชการ) ดังนั้น หนังสือเรียนจึงไม่มีความเหมาะสมกับทั้งในสังคมประเทศจีนและสังคมของประเทศไทย ความรู้ทางภาษาที่ได้จากการเรียนไม่เหมาะที่จะนำไปใช้ติดต่อสื่อสารกับคนจีนในปัจจุบัน 5) ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ซึ่งเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียนการสอนให้ครูผู้สอน โดยสั่งแบบปากเปล่า ไม่มีแผนที่ชัดเจน

2.3 ด้านอาคารและสถานที่ พบว่า อาคารและสถานที่ของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายมีความเก่าแก่มาก ผู้อำนวยการโรงเรียนจีนจึงมีหน้าที่ในการดูแลความสะอาด ความปลอดภัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารและสถานที่ หากผู้อำนวยการปล่อยปละละเลย ก็จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา อีกทั้งปัจจุบันโรงเรียนจีนได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลจีน ซึ่งบริจาคเงินเพื่อให้ออกสร้างอาคารและสถานที่ใหม่ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน แต่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน ได้แก่ 1) อาคารและสถานที่เรียนของโรงเรียนจีนมีความเก่าแก่และเรียบง่ายมาก อาคารเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วยหน้าต่างไม้โดยไม่มีกระจก 2) โรงเรียนจีนไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการปรับปรุงอาคารและสถานที่ จนกระทั่งอาคารและสถานที่ของโรงเรียนมีความเก่าแก่มาก ซึ่งมีความจำเป็นในการซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารอื่น ๆ อยู่หลายที่ บางอาคารมีลักษณะเป็นโรงเรือน 3) โรงเรียนไม่มีแผนพัฒนาอาคารและสถานที่ให้มีประสิทธิภาพ 4) โรงเรียนไม่ได้มีการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินอาคารและสถานที่

2.4 ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน พบว่า อุปกรณ์และสื่อในการเรียนของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ไม่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมากนัก แต่ปัญหาอยู่ที่ 1) ความสามารถในการนำอุปกรณ์มาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน 2) ความรู้ความสามารถของครูในการใช้เครื่องมือทันสมัยของครูที่มีวัยอาวุโสและมีวุฒิการศึกษาต่ำ 3) โรงเรียนขาดระบบสนับสนุนเพื่อการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ ขาดสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่รับ

บริจาคมาได้อย่างเต็มศักยภาพของเครื่อง เช่นไม่สามารถให้นักเรียนและครูใช้เพื่อการค้นคว้าหาความรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตได้

2.5 ด้านงบประมาณ พบว่า ในอดีตชาวบ้านคนไทยเชื้อสายจีนทุกคนรวมกลุ่มกันและรวบรวมเงินเพื่อไปก่อสร้างโรงเรียนจีน นับจากนั้นจึงได้เกิดเป็นโรงเรียนขึ้นมา จากความช่วยเหลือของชาวบ้านทุกคน และโรงเรียนที่สร้างขึ้นมานั้นเป็นแบบง่าย อีกทั้งในระยะแรกที่ก่อตั้งโรงเรียนจีนไม่มีเงินลงทุนซื้อหนังสือ หรือซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน หรือไม่มีเงินจ้างครูมาสอนหนังสือ โดยครูที่มาสอนหนังสือก็เป็นคนไทยเชื้อสายจีนยูนนานที่มีความรู้ทางด้านทักษะต่าง ๆ ซึ่งวิชาหลักที่เปิดสอนคือ วิชาภาษาจีน แต่ในปัจจุบันปัญหาด้านงบประมาณของโรงเรียนจีนอยู่ที่ 1) ในปัจจุบันโรงเรียนจีนแต่ละแห่งในพื้นที่บนดอยสูงมีความแตกต่างในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด โดยบางโรงเรียนมีงบประมาณที่เพียงพอในการพัฒนา แต่บางโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ เนื่องจากผู้นำชุมชนหรือผู้อำนวยการโรงเรียนของแต่ละแห่งย่อมมีความคิดและการกระทำที่แตกต่างกันไป สำหรับผู้นำชุมชนที่ให้ความสนใจกับโรงเรียนจีน และผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารโรงเรียนย่อมทำให้บริหารงานเป็นไปอย่างดี มีการพัฒนาที่ดี ส่วนโรงเรียนที่อยู่แบบโดดเดี่ยว ผู้นำชุมชนก็ไม่ให้ความสนใจมักจะไม่มีงบประมาณในการรับจ้างครูที่วุฒิการศึกษาที่สูง ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อในการจัดการเรียนการสอน และไม่มีงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ จนกระทั่งทำให้โรงเรียนจีนเหล่านี้อาจจะต้องปิดตัวลงในอนาคต 2) ไม่มีแผนในการจัดการงบประมาณ 3) ไม่มีมูลนิธิหรือองค์กรต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือทางด้านงบประมาณ 4) โรงเรียนจีนไม่ได้มีการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินงบประมาณตามเกณฑ์

3. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย โดยการนำผลการศึกษาศาสนาทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย และผลการศึกษาศาสนาและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหาร มากำหนดประเด็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบการบริหารจัดการการเรียนการสอนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารและสถานที่ ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน และด้านงบประมาณ แล้วนำแนวทางการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยยึดหลักวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Circle) ประกอบด้วยขั้นตอน 4 ประการ เรียกว่า P-D-C-A (PDCA: (P) Plan, (D) Do, (C) Check, (A) Action) ประกอบการบริหารทรัพยากร (4M) มาสังเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้ แล้วจึงนำมาเข้าสู่การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อค้นหาแนวทางการเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย สรุปได้ดังนี้

4.1 รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในด้านบุคลากร โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในด้านหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในด้านอาคารและสถานที่ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4.4 รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายในด้านงบประมาณ โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายพบว่า ชุมชนคนไทยเชื้อสายจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ ทำไร่ทำนา ปลูกข้าว ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และจับปลา เนื่องจากพื้นที่บนดอยสูงที่คนไทยเชื้อสายจีนตั้งรกรากอยู่นั้นอยู่ห่างไกลจากในเมือง ติดต่อกับสังคมภายนอกค่อนข้างยาก การติดต่อค้าขายกับคนต่างถิ่นกระทำได้ยาก การเกษตรที่ทำส่วนใหญ่ยังมีลักษณะแบบพออยู่พอกินหรือซื้อขายแลกเปลี่ยนกันในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2551) ที่ว่า คนจีนยูนนานหรือคนจีนฮ่อที่อยู่ในพื้นที่บนดอยสูงในภาคเหนือจะทำไร่ตามเชิงเขาและที่ราบใกล้ห้วยหรือแม่น้ำลำธาร สิ่งที่พวกคนจีนยูนนานทำมีหลายอย่าง ได้แก่ การปลูกข้าว รวมทั้งข้าวสาลี ข้าวฟ่าง ข้าวโพด นอกจากนี้ ยังมีมันฝรั่ง มะเขือเทศ ผักกาดหัว กระหล่ำปลี และถั่วต่าง ๆ ซึ่งภาษาจีนยูนนานเรียกว่า ต้าเต้า เมื่อข้าวไม่พอในการรับประทาน พวกคนจีนยูนนานจะเอาข้าวผสมหุงต้มกับถั่ว และในการทำอาหารนั้นใช้กระทะใบใหญ่ใบเดียว และบางบ้านเรือนใช้ถ่านหินในการทำอาหาร

2. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายตามองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษา พบว่า ในอดีตโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายได้พบอุปสรรคที่จำเป็นต้องปรับแก้ไขและพัฒนา คือ โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานในทุกด้าน รวมทั้งขาดงบประมาณในการจ่ายค่าจ้างให้แก่บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน การจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอน และการก่อสร้างอาคารใหม่ เป็นต้น แต่ในปัจจุบันโรงเรียนจีนแต่ละแห่งในพื้นที่บนดอยสูงมีความแตกต่างในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด โดยบางโรงเรียนมีงบประมาณที่เพียงพอในการพัฒนา แต่บางโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ เนื่องจากผู้นำชุมชนหรือผู้อำนวยการโรงเรียนของแต่ละแห่งย่อมมีความคิดและการกระทำที่แตกต่างกันไป สำหรับผู้นำชุมชนที่ให้ความสนใจกับโรงเรียนจีน และผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารโรงเรียนย่อมทำให้บริหารงานเป็นไปอย่างดี มีการพัฒนาที่ดี ส่วนโรงเรียนที่อยู่แบบโดดเดี่ยว ผู้นำชุมชนก็ไม่ให้ความสนใจจึงจะไม่มีงบประมาณในการรับจ้างครูที่วุฒิการศึกษาที่สูง ไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อในการจัดการเรียนการสอน และไม่มีงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนใหม่ จนกระทั่งทำให้โรงเรียนจีนเหล่านี้อาจจะต้องปิดตัวลงในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ YANG XINXIN (2560: 275) ที่ได้ทำการศึกษาต้นทุนด้านการเงิน สังคม วัฒนธรรมกับการดำรงอยู่ของโรงเรียนจีน กรณีศึกษาโรงเรียนจีนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนจีนในเขตพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงรายประเภทต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนทางการเงิน วัฒนธรรมและสังคมจากชุมชน ผู้นำท้องถิ่นและผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างในการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด โรงเรียนที่มีประวัติที่ยาวนานก็จะได้รับการสนับสนุนมาก ทำให้บริหารงานเป็นไปอย่างดี มีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่บางโรงเรียนกลับไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ไม่ได้รับการแก้ปัญหาครบถ้วน จนทำให้อาจต้องปิดตัวลงในอนาคต ซึ่งหากนักวิจัยต้องการศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับโรงเรียนจีนใน

เขตภาคเหนือของประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปสำรวจ เพื่อให้เห็นสภาพและปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่

3. การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายที่เด่นที่สุดคือ ด้านบุคลากร ในด้านนี้พบว่า การที่รูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายด้านบุคลากร ที่ประกอบไปด้วยการพัฒนาบุคลากรโดยยึดหลักการบริหาร PDCA × 4M's ซึ่งเป็นหลักการในการบริหารบุคลากร กำหนดคุณสมบัติของครูผู้สอนและวิธีการสรรหาและคัดเลือกครูผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนของโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักการของ สุเมพ เท่งประกิจ (2557: 16) ที่ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคลากรเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานโดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การบำรุงรักษา การพัฒนาบุคลากร การดำเนินการทางวินัย ตลอดจนการให้พ้นจากราชการและผู้บริหารในปัจจุบันจะมีบทบาทกับการบริหารบุคคลในทุกองค์กร โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม และดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพให้มีปริมาณเพียงพอเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

4. ผลประเมินรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายไปปฏิบัติ โดยการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนจีน มีความเห็นว่า การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายไปปฏิบัติมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการในการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายอย่างเป็นระบบ โดยนำคำสัมภาษณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบ และจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการรูปแบบไปปฏิบัติโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินรูปแบบของ ฌรงค์ อภัยใจ (2560: 43) ที่กล่าวว่า การประเมินรูปแบบเป็นขั้นตอนที่จะทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้น มีความถูกต้อง สมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และการประเมินรูปแบบโดยกลุ่มผู้ใช้รูปแบบ และการประเมินรูปแบบต้องอาศัยข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ วิเคราะห์ได้อย่างลึกซึ้งในการจัดกิจกรรม

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารโรงเรียนจีนในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. ปัจจุบันสถานการณ์ทั้งภายใน ภายนอกชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ที่ส่งผลต่อโรงเรียนจีนไม่มากนักน้อย ในปัจจุบันโรงเรียนจีนในชุมชนที่บริหารจัดการกันเองโดยคน โดยทุนของชุมชนที่เคยมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชน ตลอดจนมีบทบาทในการปลูกฝังความรู้และทักษะเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ตลอดจนปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานของความเป็นคนจีนในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจีนในปัจจุบันได้พบอุปสรรคที่จำเป็นต้องปรับแก้ไขและพัฒนาในหลายด้าน คือ ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาที่ไม่สูงและไม่มีความรู้

หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน และทางโรงเรียนไม่มีจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสมโรงเรียน ส่วนหนังสือเรียนก็ไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบัน อีกทั้งยังอาคารและสถานที่มีความเก่าแก่มากจนมีอันตรายต่อชีวิตทั้งบุคลากรและนักเรียน และครูผู้สอนไม่ค่อยนิยมในการเลือกใช้และพัฒนาอุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอนจนทำให้โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมอบรมครูผู้สอนในเรื่องการเลือกใช้และพัฒนาอุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอนตามหลักสูตร นอกจากนี้โรงเรียนเงินบางแห่งต้องการการพัฒนาในด้านการบริหารงบประมาณ เนื่องจากโรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานในทุกด้าน รวมทั้งขาดงบประมาณในการจ่ายค่าจ้างให้แก่บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน การจัดซื้ออุปกรณ์และสื่อในการเรียนการสอน และการก่อสร้างอาคารใหม่ เป็นต้น

2. ได้ทราบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย โดยใช้โปรแกรมการฝึกอบรม โดยยึดหลักการบริหาร PDCA x 4M's

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงรูปแบบของโรงเรียนเงินทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านอาคารและสถานที่ ด้านอุปกรณ์และสื่อในการเรียน และด้านงบประมาณ ดังนั้น การนำรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงรายไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหาร ผู้ก่อตั้งและชุมชนที่จัดตั้งโรงเรียนเงินจำเป็นต้องตระหนักถึงขั้นตอนและกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบ ทั้งด้านการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบและประเมิน และการพิจารณาผลการตรวจสอบและประเมิน เพื่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

1.2 ผลจากการศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือใช้ในทิศทางการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดอื่นที่มีสภาพและบริบทใกล้เคียงกัน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย และรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในพื้นที่บนดอยสูงในจังหวัดเชียงราย และรูปแบบการบริหารโรงเรียนเงินในกรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระเบียบนักเรียนในโรงเรียนเงินในจังหวัดเชียงราย

2.4 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารจัดการของโรงเรียนเงินในจังหวัดเชียงราย

เอกสารอ้างอิง (References)

ณรงค์ อภัยใจ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็กด้อยโอกาสโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. 12(1): 32-45.

- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2551). **ชาติพันธุ์ล้านนา-ฮ่อ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://lanna.mju.ac.th/สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2562>.
- สุเมพ เท่งประกิจ. (2557). **การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- LI MAN. (2564). **วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนในตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Yang Xinxin. (2560). **ต้นทุนด้านการเงิน สังคม วัฒนธรรมกับการดำรงอยู่ของโรงเรียนจีน กรณีศึกษาโรงเรียนจีนประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงราย. วารสารจีนศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. 10(2): 275-294.
- Zhang Wen. (2563). **วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนยูนนาน บ้านเทอดไทย ตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

